

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

53. Causa commendandi istam discernentem gratiam, ne voluntas alioquin non laesa, sed poenitus extincta videatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

auxilio gratia. Vnde ulterius invicem colligit Augustinus, eum qui tali gratia adjutus credit, sperat, diligit, perseverat, per liberum arbitrium, non per gratiam, credere, sperare, diligere, perseverare, si velit. Non enim talis gratia, sine qua non fit, sed voluntas ipsa se ipsam facit credere, sperare, diligere, perseverare, & illos sibi actus ipsa, non tamen sine gratia, tribuit, si voluerit. Et inde phrasae illae libratissimae S. Augustini, quibus dicit, quod in primis illius conditionis felicitate Angelis, quamvis tali gratia juvantur, per vires tamen liberi arbitrii, seu per liberum arbitrium in veritate steterunt, quod nunc per aliam Christi gratiam, qua datur ipsa perseverantia, concedi debet. Quae omnia futius & radiciter a libi explanata & probata sunt. Haec igitur cum accuratè penetrarent Massilienses, non contenti illa gratia internâ, sine qua non aliam gratiam, qua fieret actus, sui quærendam esse censuerunt: ne alioquin in Pelagianam impietatem apertè cecidisse dicerentur. Itaque cum nihil occurreret, ratione cuius tales actus initiales tribuere Deo, dixerunt reliquias libertatis arbitrii, quae hominibus in sua conditione liberaliter & gratis à Deo data est, esse donum Dei, cui proinde tanquam gratia QUAEVNT, actus illi tribui debent. Hoc est igitur quod dixerunt, initium fidei ad naturam integram reliquias, tanquam ad gratiam, esse referendum, gratiam, inquam, illam discretivam unitus ad altero, de qua quaestio erat, & quâ fit, ut unus vocatus credat & veniat, alter credere & venire nolit, sed in infidelitate persistat. Hoc enim ad illam gratiam, sine qua non, referre velle, quasi illa discretivis istius primis conditionem impelleret, insipientiam singularis esse cernebant. Haec ergo discretivam gratiam assignando dicunt apud Hilarium: *Neo de hac fide posse dici: Quid habes, quod non accepisti: cum in eadem natura rem essent licet vitata, qua prius sane ad perfectam donata sit.* Et in alio ibidem loco: *Consequens putant exhibendam ab eo fidem, cuius natura ad voluntate conditionis concessum est.* Et Prosper alibi notat, ideo ipsos fidem ad Deum retulisse, quia ab ipso sit creata natura, cui rationabilem inservit voluntatem, per quam unusquisque & credere, & non credere in sua habeat potestatem. De quibus reliquijs integritatis primae, tanquam gratia discretivâ Massiliensium, & Augustinus agit, & Cassianus à Prospero repressus: *Manet in homine liberum arbitrium, quod gratiam Dei negligere possit vel amare.* De quo Massiliensis doctrinae capite fuscè tractatum est in libris de haeresi Pelagiana.

Hoc ipsum igitur à Massiliensibus ad Recentiores nostros derivatum est. Nam & ipsi apertissime profitentur causam illam discretivam credentis à non credente, quando uterque gratia illa sufficiente, sine qua non, praeventus est, esse liberum arbitrium, seu naturam hominis cui Deus rationabilem inseruit voluntatem, quae se possit indifferenter in utramvis partem flectere: *Quod ex duobus similiter vocatis, alter oblatam gratiam accipiet, alter respiciat, rectè dici potest ex sola libertate provenire: non quod à qui*

acceptat solâ libertate suâ accipiet, sed quia ex sola libertate illud discrimen oritur. Quod ibidem latius exequitur. Et in libro de praedestinatione & reprobatione: *Quod hic sequatur & perseveret, causa vera & propria est libertas arbitrii auxilio divino instructa: quae sicut in naturalibus, ita in supernaturalibus, potest se in utramque partem flectere.* Et jam sapius eum supra dicentem dividimus, causam eorum fiat actus hic & nunc, & quidem directam & principalem, esse liberum arbitrium. Hoc ceteri omnes ejusdem doctrinae patroni stipulando profitentur, quando datâ jam gratiâ sine qua non, ultimum flexum, quo credens à non credente discernitur, tribuunt unanimiter libertati, quamvis non sine gratia. Hoc enim est ipsissimum illud, quod Massilienses reliquijs naturae tribuebant.

NOTA LIII

Causa commendandi istam discernentem gratiam, ne voluntas alioquin non laesa, sed penitus extincta videatur.

Causa quoque quae utrosque in istam opinionem impulit, profus eadem est: ne alioquin, inquebant Massilienses, liberum arbitrium ac natura voluntatis rationalis, non laesa aut infirmata, sed penitus extincta crederetur. Hilarius: *Namque naturam istam deperitam vel extinctam putant, ut non debeat velle posse se velle sanari.* Et ibidem molestissime ferunt, nihil quod praedicatione excutitur, in hominibus remansisse: hoc est, perijisse libertatem amplectendi boni, & lapsis hominibus, ut ibidem dicitur, *nolle insitiam inevitabili necessitate esse conjugatum.*

Recentiores istud ipsum alitè imbiberunt, & accuratè imitati sunt. Audi Lesium: *si Adam poterat se flectere in utramque partem, nec egredat gratia determinante (quam Augustinus vocat gratiam, quae sit opus) ut scilicet, qui solum ratione debilitatus ex peccato originis contra hanc gratiam resistunt, cui non etiam post lapsum poterit homo ita corroborari per gratiam (supple SINE QVA NON seu congruam & sufficientem) ut possit opus bonum facere vel omittere absque determinatione? Debita enim illa facile potest instaurari ad singula opera per gratiam sufficientem, quae non determinat. ALIOQUIN SI ITA EST PROSTRATUM LIBERVM ARBITRIVM, ut nulla corroboratio ei facta sit, ad hoc ut vere & proprie possit opus praestare, nihil impellatur, ut ex vi impulsus praedeterminatae, perspicuum est, NON TAM ESSE DEBILITATVM, QUAM PENITVS EXINCTVM.* Non potuisset Massiliensis aliquis Presbyter accuratè rationibus verbis sensum suum exprimere. Ea ipsa quoque ceterorum doctrina est, qui omnes unanimiter putant, liberum arbitrium extinctum esse, si non potest se cum gratia sufficiente ad bonum flectere, quemadmodum ad mali. Sed non advertunt, non esse gratiae sufficientis officium, quantumcumque magna & frequentes millenis gradibus aucta fuerit, voluntate ita corroborare, ut determinatione non indigeat. Haec enim determinatio essentialiter repugnat laesioni voluntatis, quam peccatum attulit. In eo quippe laesio ista sita est, ut seipsam ad bonum

de lib. de grat. primi lib. lxxviii c. 7. & 11. & l. 2. gratia chist. salu. c. 6. 7. & c.

Mass. in Ep. Hilar. ad August. Ibid. Prosper. ad co. sp. à Genuis.

Lib. de praed. ss. c. 1. Cass. Coll. 3. Videl. S. c. 10

Les. lib. de grat. efficaci cap. 23. m. 7.

Secl. 4. n. 46

Hilar. ad August.

Les. lib. de grat. efficaci. c. 9. n. 13.

bonum cum tali gratia ferre non possit, sed alia potentiori egeat, quã vel primaria illa libertas redeat, exhausta totius concupiscentiæ peste, quod in ætelo fiet; vel ea manente, ita per gratiam voluntas inclinetur ad bonum, ut eam faciat velle & operari. Quod per gratiam sufficientem quantumcunque magnam fieri impossibile est, utpote cui essentialis est, dare dumtaxat, posse si velis: velle verò quod potes, aliundè quàm ab ista gratia peti debet. Si à voluntate, jam non est peccato lapsa libertas; quia idem, quod Adamus & Angeli cum gratia, sine qua non, potuerunt, potest. Extinctam autem esse libertatem ad bonum, non ægrè ferant Recentiores si Augustinus admittat, & ut alibi diximus accuratius, tanquam Christianæ Religionis basin aperte fateatur. Sed recordentur verborum Cassiani, quæ à S. Prospero castigata sunt: *Cavendum nobis est ne ita ad Dominum omnia sanctorum meritâ referamus, ut nihil nisi quod malum atque perversum est, humana ascribamus naturæ.* Et illorum, quæ precedentium ex mente Cassiani rationem continent: *Idcirco manet in homine liberum semper arbitrium; quod gratiam Dei posuit vel negligere vel amare.* Quibus verbis illam liberi arbitrii indifferentiam ad utrumlibet, quam Lessius postulat, superesse testatur; alioquin extinctum esse videretur.

Vide l. 3. de stat. nat. lapsa per multa capita à 3. usque ad 23. Cass. Coll. 13

ibid.

non ægrè ferant Recentiores si Augustinus admittat, & ut alibi diximus accuratius, tanquam Christianæ Religionis basin aperte fateatur. Sed recordentur verborum Cassiani, quæ à S. Prospero castigata sunt: *Cavendum nobis est ne ita ad Dominum omnia sanctorum meritâ referamus, ut nihil nisi quod malum atque perversum est, humana ascribamus naturæ.* Et illorum, quæ precedentium ex mente Cassiani rationem continent: *Idcirco manet in homine liberum semper arbitrium; quod gratiam Dei posuit vel negligere vel amare.* Quibus verbis illam liberi arbitrii indifferentiam ad utrumlibet, quam Lessius postulat, superesse testatur; alioquin extinctum esse videretur.

NOTA LIV.

Sibi tribuunt initium fidei, credere, desiderare, orare, &c.

Per istas ergò naturæ reliquias, seu superstitem à peccati ruina libertatem, hominem dicebant posse credere, posse orare, posse desiderare medicum. Atque ita initium fidei, seu primos actus fidei, & orationis in sua potestate collocabant. Quæ sententia Massiliensium celeberrimè apud Recentiores innotuit, nec hoc loco probationis eget, quia copiosè alibi tradita est.

Lib. 9. de heresi Pelag. c. 12. & 13.

Et quamvis eam tanquam proscriptam jam olim hæresin detestentur, quia tamen non satis circumspicte Massiliensium sensa ponderant, id quod generatim & in confuso ex Catholica fide damnant, in particulari inter opinionones suas capitales recepisse videntur. Ex professo quippe eodem quo Massilienses modo docent, hominè ex istis primævæ libertatis reliquijs posse credere, sperare, medicum desiderare, & implorare, si velit. Nam quod per illam gratiam sine qua non, seu sufficientem & congruam, se extra erroris aleam constitutos putant, id ipsum non potuit Massilienses ab errore defendere, ut jam alibi diversis locis explicatum est. Talis enim gratia, sicut & habitus bonus nulla ratione impedire potest, quod minus opus quod sequitur, sit opus liberi arbitrii; & humanæ voluntatis effectus, non domum spiritale gratiæ Dei. Quod etiam alijs locis abundè demonstratum est.

Vide sup. l. Nota à 2. c. 18. de heresi Pelag. c. 6. 7. & seqq. Vid. l. de grat. prim. hom. c. 15. & 16. & lib. 2. de grat. Christi salvat. c. 6.

NOTA LV.

Multiplex discrimen. Primum quod Massilienses initium fidei, & in ea perseverantiam sibi ascriberent: recentiores omnes virtutes. In quo dupliciter gravius Massiliensibus hallucinantur.

Secundò hallucinantur, quod non tantum initium fidei & reliquos imperfectos actus Massiliensium, sed fidem integram, dilectionem Dei, omnium virtutum opera, ipsamque perseverantiam usque in finem virtutibus naturalibus tribuant, cum eadem illa gratia sine qua non, quam ad solum initium fidei Massilienses libero arbitrio sociabant. Nam nihil operis boni tam excellens in quacunque virtute reperiri potest, ad quod gratiam alterius ordinis necessariam patent, quàm istam sufficientem, seu gratiam sine qua non: quæ non magis ad ea perficienda in ista virtutibus infirmitate accommodata est, ac si homini fractis cruribus prostrato baculum daret, quo rectus graderetur, quemadmodum & hoc ipsum abundè suis locis explanatum est. Hoc cum animadverterent Massilienses, horruerunt enormem istam exorbitantiam: adeoq; etiam in ipso initio fidei præstando horruissent, nisi putassent, tam imbecilles actus, non esse partem sanioris, aut nomen operis boni non mereri. Vnde Hilarius: *Ceterum ad nullum opus vel incipiendum, nedum perseverandum quatenus sibi sufficere posse consentiunt:*

Vide l. 2. de heresi Pelag. c. 12. & 13.

Recentiores multo gravius, idque dupliciter ex capite hallucinantur. Primum, quod actus fidei, spei, dilectionis, & similes, etiam absque omni gratia sufficiente, seu sine qua non, ex solis libertatis naturæ viribus proficere possent docent. Quæ doctrina à Molina & Lessio confidenter traditur, dum uterque ex professo docet: *Aut à prædicatione Evangelicâ summa probabilitate per omnes fidei notas proposita, possunt decernere apud se illam perpendere, & ubi perpendunt, fidei quodam humana credere.* Si enim potest, inquit Lessius, mens humana credere pernitiosa, nullo sanè veri speciem habentia, cur non potest credere salutaria, summe probabilia? Ita ille miserabiliter conjectando palpans in tenebris, quia veram rationem differentie istius non advertit. Vnde ibidem nudis naturæ viribus tribuit, *concupere ingenis desiderium beatitudinis, & petere à Deo ad illam perducere.* Et Molinam similia disputantem approbat ac tuetur. Nam quod præclare se excusatos putant ex eo quod actus illi non sint supernaturales, vel meritorii, vel non ut oportet, baculo nituntur arundineo: nisi aliter, quàm soleant istud, ut oportet, explicare velint. De quo alibi latius.

Lib. 11. de grat. efficaci c. 10. m. 4. Molina: in concord. q. 14 art. 13. disp. 10.

Secundò hallucinantur, quod non tantum initium fidei & reliquos imperfectos actus Massiliensium, sed fidem integram, dilectionem Dei, omnium virtutum opera, ipsamque perseverantiam usque in finem virtutibus naturalibus tribuant, cum eadem illa gratia sine qua non, quam ad solum initium fidei Massilienses libero arbitrio sociabant. Nam nihil operis boni tam excellens in quacunque virtute reperiri potest, ad quod gratiam alterius ordinis necessariam patent, quàm istam sufficientem, seu gratiam sine qua non: quæ non magis ad ea perficienda in ista virtutibus infirmitate accommodata est, ac si homini fractis cruribus prostrato baculum daret, quo rectus graderetur, quemadmodum & hoc ipsum abundè suis locis explanatum est. Hoc cum animadverterent Massilienses, horruerunt enormem istam exorbitantiam: adeoq; etiam in ipso initio fidei præstando horruissent, nisi putassent, tam imbecilles actus, non esse partem sanioris, aut nomen operis boni non mereri. Vnde Hilarius: *Ceterum ad nullum opus vel incipiendum, nedum perseverandum quatenus sibi sufficere posse consentiunt:*

Vide l. 1. de stat. nat. jurat. c. 11. & l. 8. de gra. Christi salv. c. 11. & 12.

Vide l. 1. de gra. Christi salvat. c. 2. & 3.

Hilarius, in Ep. ad Ant. Neque